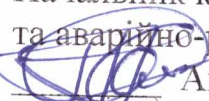

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ОПЕРАТИВНО-РЯТУВАЛЬНИХ СИЛ
КАФЕДРА ПОЖЕЖНОЇ ТАКТИКИ ТА АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНИХ РОБІТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник кафедри пожежної тактики
та аварійно-рятувальних робіт

Андрій ЛІСНЯК
(підпис)

“ 28 ” 08 2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Пожежна тактика»

циклу професійної (вибіркової) підготовки
за першим рівнем вищої освіти
галузь знань 26 «Цивільна безпека»
спеціальність 261 «Пожежна безпека»
за освітньо-професійними програмами «Пожежна безпека»
«Аудит пожежної та техногенної безпеки»

Силабус розроблено згідно робочої програми навчальної дисципліни.

Рекомендовано кафедрою ПТтаАРР на:

2019-2020 навчальний рік Протокол від «28» серпня 2019 року № 1

Перезатверджено.

Начальник кафедри ПТтаАРР _____ Андрій ЛІСНЯК
(підпис)

20__-20__ навчальний рік Протокол від «__» _____ 20__ року № __

Перезатверджено.

Начальник кафедри ПТтаАРР _____ Андрій ЛІСНЯК
(підпис)

20__-20__ навчальний рік Протокол від «__» _____ 20__ року № __

2019 рік

1. Анотація

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Пожежна тактика» сприяють формуванню професійного мислення у здобувачів вищої освіти, а саме: вміння аналізувати обстановку, прогнозувати можливі варіанти її зміни та, на підставі оцінки обстановки, розробляти і впроваджувати тактичний план з гасіння пожежі та проведення інших оперативних дій.

Даний курс передбачає теоретичне і практичне оволодіння вміннями, що необхідні для розв'язання задач, пов'язаних з прогнозуванням розвитку пожеж, вибором вогнегасних речовин, засобів, пожежно-рятувальної техніки для гасіння пожеж, визначенням тактичних можливостей пожежно-рятувальних підрозділів, складанням оперативних документів, проведенням розрахунку необхідних сил та засобів для гасіння пожеж, управлінням (керівництвом) пожежно-рятувальними підрозділами та іншими службами під час проведення оперативних дій з рятування людей та гасіння пожеж, а також з особливостями проведення тактичної підготовки в пожежно-рятувальному підрозділі.

Відмінною особливістю даного курсу є те, що здобувачі вищої освіти відпрацьовують навички щодо організації гасіння пожеж в умовах максимально наближених до реальних, та мають можливість в повній мірі відпрацювати всі теоретично отримані знання та практичні навички необхідні для виконання обов'язків керівника гасіння пожежі.

2. Інформація про викладачів

1-й викладач	
Загальна інформація	Лісняк Андрій Анатолійович, начальник кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт факультету оперативно-рятувальних сил, кандидат технічних наук, доцент.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Баварська, 7, кабінет № 403. Мобільний номер телефону – 093-153-05-95
E-mail	ptarr@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси*	
Професійні здібності*	
2-й викладач	
Загальна інформація	Дубінін Дмитро Петрович, доцент кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт факультету оперативно-рятувальних сил, кандидат технічних наук.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Баварська, 7, кабінет № 406. Мобільний номер телефону – 068-512-95-31
E-mail	dybinin@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси*	
Професійні здібності*	

* – заповнюється за бажанням НПП.

3. Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щосереди з 15.00 до 16.00 в кабінеті № 403, 406, або в аудиторії 401. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: основи математики, теорія розвитку та припинення горіння, ступені вогнестійкості будівлі та їх поведінка в умовах пожежі, пожежно-рятувальна техніка та пожежно-технічне озброєння.

Постреквізити: автоматичні системи протипожежного захисту; пожежна безпека територій, будівель та споруд; пожежна безпека об'єктів підвищеної небезпеки.

5. Характеристика навчальної дисципліни

Метою дисципліни є засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних знань та надбання практичних навичок, що необхідні для розв'язання задач, пов'язаних з прогнозуванням розвитку пожеж, вибором вогнегасних речовин та засобів для гасіння пожеж, визначенням тактичних можливостей пожежно-рятувальних підрозділів, складанням оперативних документів, проведенням розрахунку сил і засобів необхідних для гасіння пожеж, а також проведенням оперативних дій під час гасіння пожежі пожежно-рятувальним підрозділом на різноманітних об'єктах.

Завданнями дисципліни є:

спроможність здобувача:

– керувати проведенням робіт з рятування та евакуювання людей, оперативного розгортання сил та засобів; діями з гасіння пожежі; згортанням сил і засобів та поверненням до місця постійної дислокації, а також здійснювати контроль за дотримання вимог безпеки праці під час проведення робіт з рятування та евакуювання людей, оперативного розгортання сил та засобів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

знання:

– основних положень законодавчих та нормативно-правових актів, що регламентують організацію та зміст проведення оперативних дій пожежно-рятувальними підрозділами з рятування людей у разі виникнення загрози їх життю та гасіння пожеж;

– суті визначення та застосування необхідної кількості вогнегасних

речовин та технічних засобів для гасіння пожеж;

- суті оперативних дій пожежно-рятувальних підрозділів;
- порядку та принципів управління силами і засобами при проведенні оперативних дій з рятування та евакуювання людей у разі виникнення загрози їх життю та гасіння пожеж;
- основ управління силами і засобами під час гасіння пожеж на різноманітних об'єктах;
- суті проведення оперативних дій з гасіння пожеж, рятування та евакуювання людей під час пожежі та проведенні інших пожежно-рятувальних робіт на різноманітних об'єктах.

уміння:

- проводити розрахунок сил та засобів для ліквідації пожеж та їх наслідків;
- організувати розвідку та моніторинг обстановки на пожежі;
- взаємодіяти з іншими пожежно-рятувальними підрозділами, службами району та об'єктів, що залучаються до ліквідування пожежі;
- організувати зв'язок та забезпечувати взаємний обмін інформацією з залученими силами;
- оцінювати обстановку на пожежі, розраховувати параметри розвитку пожежі та прогнозувати наслідки;
- обирати та передбачати пріоритетність застосування вогнегасних речовин для гасіння пожеж, автоматичних систем пожежогасіння, систем зв'язку та відповідних видів протипожежної техніки;
- визначати вид пожежно-технічного та спеціального оснащення, основні тактичні прийоми з обмеження розвитку пожежі та її ліквідування, а також заходи з безпеки для особового складу, який приймає участь у гасінні пожежі;
- керувати проведенням робіт з рятування та евакуювання людей, оперативного розгортання сил та засобів;
- керування діями особовим складом караулу під час проведення оперативних дій під час гасіння пожеж, рятування людей, евакуації матеріальних цінностей з використанням спеціального оснащення та страхувальних засобів;
- керування згортанням сил і засобів та поверненням до місця постійної дислокації;
- визначати необхідну та достатню кількість аварійно-рятувальної, протипожежної, спеціальної техніки, засобів зв'язку, обладнання димовидалення та пожежно-технічного оснащення;
- здійснювати контроль за дотриманням вимог безпеки праці особовим складом пожежно-рятувальних підрозділів під час проведення робіт з рятування та евакуювання людей, оперативного розгортання сил та засобів.

комунікацію:

- організація управління особовим складом караулу, аварійними службами населеного пункту (об'єкта) під час проведення оперативних дій з гасіння пожеж, рятування людей, евакуації матеріальних цінностей з

використанням спеціального оснащення та страхувальних засобів.

автономність та відповідальність:

– прийняття рішень під час проведення оперативних дій з гасіння пожеж, рятування людей, евакуації матеріальних цінностей з використанням спеціального оснащення та страхувальних засобів;

– здатність застосовування набутих знань та умінь під час проведення оперативних дій з гасіння пожеж, рятування людей, евакуації матеріальних цінностей з використанням спеціального оснащення та страхувальних засобів.

компетентності:

Інтегральну:

– здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та проблеми, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, під час практичної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів моніторингу та прогнозування, запобігання виникненню пожеж та їх гасіння.

Спеціальну:

– здатність обґрунтовано винаходити рішення щодо дій з гасіння пожеж, рятування та евакуювання людей під час пожежі та проведенні інших пожежно-рятувальних робіт;

– здатність здійснювати керівництво особовим складом караулу на всіх етапах дій щодо рятування людей, евакуації матеріальних цінностей з використанням спеціального оснащення та страхувальних засобів.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Денна форма навчання
Рік підготовки	4-й
Семестр	8-й
Обсяг кредитів ЄКТС	3
Загальна кількість годин	90 год.
Лекції	16 год.
Практичні, семінарські	28 год.
Лабораторні	0 год.
Самостійна робота	46 год.
Вид підсумкового контролю	Диференційований залік

6. Календарно-тематичний план викладання дисципліни

Тривалість академічної години в Університеті становить 40 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин, що триває 80 хвилин без перерви.

Тиждень навчання	Тема та її зміст	Вид навчальних занять
8 семестр (15 тижнів)		
Модульний контроль №1		
1-2	<p>Тема 1. Гасіння пожеж на об'єктах транспорту.</p> <p>1.1. Особливості гасіння пожеж на автомобільному транспорті працюючих на бензині та дизельному паливі.</p> <p>1.2. Особливості гасіння пожеж на автотракторній техніці.</p> <p>1.3. Особливості гасіння пожеж в автомобілях з електричною, гібридною електричною системами приводу.</p> <p>1.4. Особливості гасіння пожеж в автомобілях з газобалонним обладнанням.</p>	<p>Лек. – 2 год. ПЗ – 4 год. СР – 4 год.</p>
3-6	<p>Тема 2. Гасіння пожеж на промислових підприємствах.</p> <p>2.1. Особливості гасіння пожеж на об'єктах енергетики.</p> <p>2.2. Особливості гасіння пожеж у виробничих будівлях.</p> <p>2.3. Гасіння пожеж на об'єктах із зберіганням пально-мастильних матеріалів</p> <p>2.4. Дії КГП-1 при гасінні пожеж в резервуарі з пально-мастильними матеріалами.</p> <p>2.5. Розрахунок потрібної кількості сил та засобів для гасіння пожежі в резервуарі.</p>	<p>Лек. – 6 год. ПЗ – 4 год. Сем – 2 год. СР – 12 год.</p>
7-9	<p>Тема 3. Гасіння пожеж в торгівельно-розважальних закладах.</p> <p>3.1. Оперативно-тактична характеристики торгівельно-розважальних закладах</p> <p>3.2. Особливості гасіння пожеж в торгівельно-розважальних закладах.</p> <p>3.3. Особливості гасіння пожеж торговельно-розважальних закладах, розташованих під землею.</p> <p>3.4. Дії КГП під час гасіння пожеж в торгівельно-розважальних закладах.</p>	<p>Лек. – 2 год. ПЗ – 6 год. СР – 10 год.</p>
Модульний контроль №2		
10-11	<p>Тема 4. Гасіння пожеж в сільській місцевості.</p> <p>4.1. Особливості гасіння пожеж в сільській місцевості та в сільських населених пунктах.</p> <p>4.2. Особливості гасіння пожеж у тваринницьких</p>	<p>Лек. – 2 год. ПЗ – 2 год. СР – 12 год.</p>

	<p>приміщеннях.</p> <p>4.3. Особливості гасіння пожеж в приміщеннях, де зберігаються гербіциди, отрутохімікати та міңдобрива.</p> <p>4.4. Особливості гасіння льону, сіна, соломи в скиртах і пожеж на складах грубих кормів.</p> <p>4.5. Особливості гасіння зернових культур на корені та у валках.</p> <p>4.6. Організація управління підрозділами при гасінні пожеж у сільській місцевості.</p>	
12-13	<p>Тема 5. Гасіння ландшафтних пожеж.</p> <p>5.1. Способи та технічні засоби гасіння ландшафтних пожеж.</p> <p>5.2. Основи управління підрозділами при гасінні ландшафтних пожеж.</p> <p>5.3. Обов'язки керівника гасіння лісової пожежі.</p>	<p>Лек. – 2 год.</p> <p>ПЗ – 6 год.</p> <p>СР – 4 год.</p>
14-15	<p>Тема 6. Гасіння пожеж в агропромисловому комплексі.</p> <p>6.1. Оперативно-тактична характеристика зерноскладів, елеваторів, борошномельних та комбікормових заводів.</p> <p>6.2. Гасіння пожеж в зерноскладах, елеваторах, борошномельних та комбікормових заводах.</p> <p>6.3. Розрахунок сил та засобів для гасіння пожежі в елеваторах.</p>	<p>Лек. – 2 год.</p> <p>ПЗ – 2 год.</p> <p>СР – 4 год.</p>
Всього за семестр		90 годин
Всього по дисципліні		90 годин

Примітка: Лек. – лекція; ПЗ – практичне заняття; Сем. – семінарське заняття; МКР – модульна контрольна робота; СР – самостійна робота. Інд. – індивідуальна робота.

Індивідуальні завдання: Розробити та подати заявку на корисну модель за напрямком дисертаційних досліджень.

7. Список рекомендованої літератури

Базова

1. Освітньо-професійна програма «Пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи» за спеціальністю 261 «Пожежна безпека» підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 26 "Цивільна безпека".
2. Кодекс цивільного захисту України, № 5403-VI від 2.10.2012 року.
3. Статут дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж. Наказ

МВС України № 340 від 26.04.2018 року.

4. Порядок організації службової підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту. Наказ МВС України № 511 від 15.06.2017 року.

5. Правила безпеки праці в органах і підрозділах МНС України. Наказ МНС України № 312 від 07.05.2007 року.

6. Рекомендації щодо гасіння пожеж у висотних будівлях. Наказ МНС України № 900 від 30.08.2011 року.

7. Про введення в дію Інструкції із складання Карток оперативно-тактичних дій на пожежах та їх вивчення в системі службової підготовки. Окреме доручення ДСНС № В-155 від 04.10.2017 року.

8. Основи тактики гасіння пожеж / Ю. М. Сенчихін та ін. Харків, 2015. 216 с.

9. Пожежна тактика / П. П. Ключ та ін. Харків, 1998. 592 с.

10. Довідник керівника гасіння пожежі / За загальною редакцією Кропивницького В.С. – К.: ТОВ "Літера-Друк", 2016. – 320 с.: іл.

11. Рекомендації щодо організації гасіння пожеж підрозділами МНС на промислових об'єктах підвищеної небезпеки з наявністю небезпечних хімічних речовин. Наказ МНС України від 22.09.2011р., № 1017.

12. НАПБ 05.035-2004 Інструкція щодо гасіння пожеж у резервуарах із нафтою та нафтопродуктами.

13. Методичні рекомендації щодо зниження небезпеки впливу лісових пожеж на арсенали, бази і склади боєприпасів, що розташовані в лісових масивах. Наказ МОЗ України № 890 від 25.08.2011 року.

14. НАПБ А.01.002-2004 Правила пожежної безпеки в лісах України.

15. НАПБ Б.05.023-2007 Інструкція про порядок взаємодії підрозділів відомчої пожежної охорони Держкомлісгоспу України і ПРП ОРС ЦЗ МНС України під час гасіння лісових пожеж.

16. Дубінін Д. П., Коритченко К. В, Лісняк А. А. Застосування зарядів з суміші вибухонебезпечних газів для локалізації лісових пожеж шляхом створення протипожежних бар'єрів. Харків, 2017. 127 с.

17. Методичні вказівки до виконання модульних робіт № 1–4. Для здобувачів вищої освіти, які навчаються на першому (бакалаврському) рівні за спеціальністю 261 «Пожежна безпека / А.А. Лісняк, Д.П. Дубінін, В.В. Сировий, С.М. Шевченко. – Х: НУЦЗУ, 2019. – 27 с.

Допоміжна

1. Методичні рекомендації зі складання та використання оперативних планів і карток пожежогасіння. Наказ МНС України № 1021 від 23.09.2011 року.

2. Методика розрахунку сил і засобів, необхідних для гасіння пожеж у будівлях і на територіях різного призначення. Наказ МНС України № 1341 від 16.12.2011 року.

3. Інструкції, вказівки та інформаційні листи МНС України та ГУ ДСНС України в областях, описи характерних пожеж.
4. Про забезпечення ведення обліку пожеж та їх наслідків. Наказ ДСНС № 445 від 16.08.2017 року.
5. НАПБ Б.02.020-2005 Положення про лісові пожежні станції.
6. Методичні рекомендації щодо зниження небезпеки впливу лісових пожеж на арсенали, бази і склади боєприпасів, що розташовані в лісових масивах. Наказ МОЗ України № 890 від 25.08.2011 року.
7. НАПБ А.01.002-2004 Правила пожежної безпеки в лісах України.
8. НАПБ Б.05.023-2007 Інструкція про порядок взаємодії підрозділів відомчої пожежної охорони Держкомлісгоспу України і ПРП ОРС ЦЗ МНС України під час гасіння лісових пожеж.
9. Norman J. Fire Officer's Handbook of Tactics. USA, 2012. 634 p.
10. International Association of Fire Chiefs, Jones & Bartlett Learning. Fundamentals of Fire Fighter Skills. Canada, 2008. 1068 p.
11. Smith J. P.. Strategic & Tactical Considerations on the Fireground. USA, 2011. 608 p.
12. Dunn V. Safety and Survival on the Fireground, 2nd Edition. USA, 2015. 456 p.
13. Norman J. Fire Department Special Operations. USA, 2009. 456 p.
14. Corbett G. Fire Engineering's Handbook for Firefighter I and II. USA, 2009. 1200 p.

Інформаційні ресурси

1. <http://zakon.rada.gov.ua>
2. <http://www.president.gov.ua>
3. <http://www.kmu.gov.ua>
4. <http://mvs.gov.ua>
5. <http://www.dsns.gov.ua>
6. <http://mon.gov.ua>
7. <http://nuczu.edu.ua>

8. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання з дисципліни «Пожежна тактика» здійснюється за накопичувальною бально-рейтинговою системою, основною метою якої є регулярна й комплексна оцінка результатів навчальної діяльності та сформованості компетентностей.

Оцінювання компетентностей здобувачів здійснюється з використанням трьох шкал:

- перша – національна (традиційна) – 4-бальна (чотирибальна);
- друга – рейтингова шкала оцінювання – ЄКТС;
- третья – накопичувальна шкала – 100-бальна.

Порядок накопичування навчальних балів за 100-бальною шкалою

Вид навчальної роботи	Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна сума балів
I. Поточний контроль			
Модуль № 1	Лекції	5	0
	Семінари	1	0
	Практичні заняття*	3	4
	Модульна контрольна робота*	1	36
Разом за модуль № 1			48
Модуль № 2	Лекції	4	0
	Семінари	4	0
	Практичні заняття	3	4
	Тестування*	1	40
Разом за модуль № 2			52
Разом за поточний контроль			100
II. Індивідуальна самостійна робота			до 10
Разом за всі види навчальної роботи			100

* – обов'язкові види навчального контролю.

Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів:

- поточного контролю роботи здобувача впродовж семестру;
- підсумкового контролю успішності.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському та практичному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 4 балів):

4 бали – завдання виконано в повному обсязі, суть питання розкрита в повному обсязі, відповідь вірна, здобувач вільно володіє навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, графічне зображення виконано згідно вимог;

3 бали – завдання виконано в повному обсязі, суть питання розкрита не в повному обсязі, відповідь вірна, здобувач частково володіє навчальним матеріалом, обґрунтування відповіді недостатнє, графічне зображення виконано неохайно, з незначними порушеннями вимог;

2 бали – завдання виконано частково, суть питання не розкрита, відповідь вірна, здобувач поверхово володіє навчальним матеріалом, обґрунтування відповіді недостатнє, графічне зображення не відповідає проведеним розрахункам або виконано з порушеннями вимог.

1 бали – завдання виконано частково, при цьому допущено суттєві помилки, здобувач поверхово володіє навчальним матеріалом, обґрунтувати відповідь здобувач не в змозі, відповіді на поставлені питання не знає, графічне зображення не відповідає проведеним розрахункам або не відповідає вимогам.

0 балів – завдання не виконане.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання.

Модульна контрольна робота є складовою поточною контролю і здійснюється через проведення письмової роботи під час самостійної роботи та здається не пізніше останнього заняття в межах окремого залікового модуля.

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з одного питання та практичних завдань-задач. Розв'язання повинно містити: формулювання вичерпної відповіді на питання та вирішення наданих задач з зображенням відповідних схем.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні проміжного та підсумкового модульного контролю рівня знань: передбачає виявлення опанування слухачем матеріалу лекційного модуля та вміння застосовувати його для вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді поточної контрольної роботи.

Для оцінювання рівня відповідей здобувачів на завдання поточної контрольної роботи використовуються наступні критерії оцінювання:

30-36 балів – надано вичерпну відповідь на питання та вірно розв'язані всі задачі, а також графічна частина роботи виконана з дотриманням діючих вимог;

22-29 балів – надано відповідь на питання та вірно розв'язані всі задачі але допущені змістовні помилки, графічна частина роботи не відповідає проведеному розрахунку або виконана з помилками;

15-21 бали – відповідь на питання не повна, вірно розв'язані всі задачі, але допущені змістовні помилки;

8-15 балів – відповідь на питання не повна, задача розв'язана з помилками;

1-7 балів – відповідь на питання відсутня, задача розв'язана не повністю;

0 балів – відповідь відсутня, задачі не розв'язані.

Індивідуальна самостійна робота є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувачу вищої освіти необхідно обрати одну з рекомендованих тем та самостійно виконати поглиблене теоретичне дослідження. Результати дослідження оформити звітом у формі реферату або презентації.

Критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи здобувачів (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів):

- 10 балів – самостійна робота здобувачем виконана в повному обсязі;
- 9 балів – робота виконана в повному обсязі, але допущені незначні помилки;
- 8 балів – робота виконана майже на 90% від загального обсягу;
- 7 балів – обсяг виконаних завдань становить від 80% до 89% від загального обсягу;
- 6 балів – здобувач виконав лише від 70% до 79% від загального обсягу;
- 5 балів – обсяг виконаної роботи становить від 50% до 69% від загального обсягу;
- 4 бали – виконана частина роботи складає від 40% до 49% від загального обсягу;
- 3 бали – складає від 20% до 39% від загального обсягу;
- 2 бали – обсяг виконаних завдань складає від 10% до 19% від загального обсягу;
- 1 бал – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 10% від загального обсягу;
- 0 балів – завдання передбачене на індивідуальну самостійну роботу здобувачем не виконане.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), уміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Перелік рекомендованих завдань для індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти першого рівня:

Здобувачу вищої освіти необхідно обрати одну з рекомендованих тем та самостійно виконати поглиблене теоретичне дослідження. Результати дослідження оформити звітом у формі реферату, наукової статті або презентації.

Рекомендована тематика для індивідуального дослідження:

1. Шляхи підвищення ефективності гасіння пожеж в сільських населених пунктах.
2. Геоінформаційні системи в діяльності пожежно-рятувальних підрозділів.
3. Шляхи підвищення ефективності гасіння пожеж на промислових об'єктах та на автомобільному транспорті.
4. Новітні способи та технічні засоби гасіння пожеж на промислових об'єктах та на автомобільному транспорті.
5. Шляхи підвищення ефективності гасіння пожеж в агропромисловому комплексі.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі диференційованого заліку (8 семестр) який виставляється як сума балів за всіма видами навчальної роботи.

Критерії оцінювання знань здобувачів на тестуванні (оцінюється від 0 до 40 балів):

- 40 балів – не менше 95% вірних відповідей на тестові питання;
- 38 балів – не менше 90% вірних відповідей на тестові питання;
- 36 балів – не менше 85% вірних відповідей на тестові питання;
- 34 бали – не менше 80% вірних відповідей на тестові питання;
- 32 бали – не менше 75% вірних відповідей на тестові питання;
- 30 балів – не менше 70% вірних відповідей на тестові питання;
- 28 балів – не менше 65% вірних відповідей на тестові питання;
- 26 балів – не менше 60% вірних відповідей на тестові питання;
- 24 бали – не менше 55% вірних відповідей на тестові питання;
- 22 бали – не менше 50% вірних відповідей на тестові питання;
- 20 балів – не менше 45% вірних відповідей на тестові питання;
- 18 балів – не менше 40% вірних відповідей на тестові питання;
- 16 балів – не менше 35% вірних відповідей на тестові питання;
- 14 балів – не менше 30% вірних відповідей на тестові питання;
- 12 балів – не менше 25% вірних відповідей на тестові питання;
- 10 балів – не менше 20% вірних відповідей на тестові питання;
- 8 балів – не менше 15% вірних відповідей на тестові питання;
- 6 балів – не менше 10% вірних відповідей на тестові питання;
- 4 бали – не менше 5% вірних відповідей на тестові питання;
- 0 балів - менше 5% вірних відповідей на тестові питання

Перелік теоретичних питань для підготовки до тестування:

1. Форми розвитку пожежі, зони на пожежі, поняття про зони, їхня межа; основні параметри і стисла характеристика зон.
2. Розвиток пожежі: поняття про розвиток пожежі; періоди розвитку пожежі; характеристики і визначення; основні форми розвитку пожежі; характеристики показників, щодо визначення основних параметрів пожежі. Параметри гасіння пожежі.
3. Класифікація пожеж за умовами газового обміну, агрегатного стану горючих речовин, характеру поширення горіння, належності до об'єктів, відношенню до поверхні землі, розміру, тривалості та іншими ознаками; стисла характеристика кожного різновиду пожежі. Способи та засоби гасіння.
4. Визначення параметрів розвитку та гасіння пожежі. Площа, периметр та фронт пожежі та площа гасіння, температурний режим та газообмін на пожежі, основні параметри при зовнішніх і внутрішніх пожежах. Практичне значення керування газовим обміном на пожежі.

5. Вогнегасні засоби, умови і принципи припинення горіння; види засобів, що гасять, і запропоновані до них вимоги. Прийоми та способи гасіння пожеж, розподіл прийомів гасіння за різноманітними ознаками.

6. Вогнегасні засоби, поняття про інтенсивність подачі засобів, що гасять, і порядок її визначення. Визначення кількості вогнегасних засобів для припинення горіння.

7. Тактичні можливості пожежних підрозділів: поняття про тактичні можливості підрозділів; показники, від яких залежать тактичні можливості; необхідність, умови і зразкові схеми використання пожежно-рятувальних автомобілів на повну тактичну можливість при подачі води і повітряно-механічної піни.

8. Сили і засоби оперативно-рятувальної служби цивільного захисту. Оперативне розгортання під час гасіння пожеж. Види пожежно-рятувальних підрозділів та їх характеристика.

9. Тактичні можливості підрозділів на основних пожежно-рятувальних автомобілях без встановлення їх на вододжерело. Обстановка на пожежі, при якій підрозділи працюють без встановлення пожежно-рятувальних автомобілів на вододжерело.

10. Визначення показників тактичних можливостей підрозділів без установки основних пожежно-рятувальних автомобілів на вододжерело, можливі схеми оперативного розгортання відділень на автомобілях. Розрахунок тривалості подачі засобів для гасіння пожеж.

11. Тактичні можливості пожежно-рятувальних підрозділів на основних пожежно-рятувальних автомобілях з встановленням їх на вододжерело: обстановка на пожежі, при якій підрозділи працюють з встановленням пожежно-рятувальних автомобілів на вододжерело; можливі схеми оперативного розгортання відділень при подачі води і піни; розрахунки тривалості подачі повітряно-механічної піни, можлива площа та об'єм гасіння, а також визначення граничної відстані для подачі засобів гасіння.

12. Організація оперативних дій. Періоди розвитку та гасіння пожежі. Види і класифікація оперативних дій пожежних підрозділів. Роботи, що виконуються у кожний період та їх характеристика. Організація оперативних дій. Умови локалізації та ліквідації пожежі.

13. Періоди гасіння пожежі: поняття про періоди локалізації і ліквідації; характер оперативних дій, що виконуються підрозділами в кожний період; чинники, що впливають на тривалість локалізації і ліквідації пожежі.

14. Вирішальний напрямок оперативних дій на пожежі: поняття про вирішальний напрямок. Основні принципи визначення вирішального напрямку, порядок здійснення цих принципів у процесі керування оперативними діями.

15. Організація розвідки на пожежі. Мета та завдання розвідки пожежі. Види, склад, організація, способи та правила проведення розвідки пожежі. Прийняття заходів з рятування людей, яким потрібна допомога. Виявлення причин пожежі в ході розвідки. Безпека праці при проведенні розвідки

пожежі.

16. Рятування людей на пожежі. Випадки, шляхи і способи рятування людей. Порядок, способи та використання технічних засобів при пошуку та рятуванні людей. Прийняття заходів щодо попередження паніки. Обов'язки КГП при організації рятувальних робіт. Безпека праці під час проведення рятувальних робіт на пожежі.

17. Організація оперативних дій пожежно-рятувальних підрозділів. Класифікація оперативних дій: загальні; окремі; підготовчі; основні; забезпечувальні. Порядок їх виконання. Поняття про оцінку обстановки, її сутність.

18. Гасіння пожежі. Поняття та сутність гасіння пожежі. Характер оперативних дій, що виконуються в періоди локалізації і ліквідації пожежі. Визначення оперативних позицій на пожежі, порядок вибору технічних приладів подачі вогнегасних засобів. Безпека праці під час гасіння пожеж.

19. Методика розрахунку сил і засобів для гасіння пожеж. Послідовність аналітичного методу розрахунку сил і засобів. Визначення потрібної витрати вогнегасних речовин та кількості технічних приладів на гасіння та захист. Скорочені розрахунки сил і засобів в процесі гасіння пожеж з використанням тактико-технічних показників, таблиць, графіків і експонетрів.

20. Оперативне розгортання, поняття та основні вимоги до оперативного розгортання. Етапи оперативного розгортання, їх суть. Схеми оперативного розгортання. Особливості оперативного розгортання при гасінні пожеж в ускладнених умовах. Безпека праці при проведенні оперативного розгортання.

21. Оперативні картки пожежогасіння, порядок складання, відпрацювання, оперативного використання, корегування та зберігання. Керівний документ.

22. Основи управління силами і засобами. Основні принципи управління та керівництва оперативними діями підрозділів на пожежі. Системи управління на пожежах. Дії старшого начальника, який прибув на пожежу.

23. Керівник гасіння пожежі. Види та форми підготовки, порядок допуску начальницького складу до самостійного керівництва гасінням пожеж. Права і обов'язки КГП в процесі гасіння пожежі, вимоги щодо нього пред'являються. Структурна схема діяльності КГП.

24. Діяльність штабу на пожежі. Організація штабу на пожежі. Випадки створення, склад та основні задачі штабу на пожежі. Документи та технічні засоби роботи штабу на пожежі. Основні обов'язки та діяльність начальника штабу на пожежі.

25. Тил на пожежі. Задачі, принципи організації тилу та оперативних дільниць на пожежі. Створення груп тилу. Обов'язки та діяльність начальника тилу на пожежі. Заходи по забезпеченню якісної роботи тилу на пожежах.

26. Оперативні дільниці та сектори на пожежі. Поняття, необхідність та

принципи створення оперативних дільниці на пожежі. Вимоги щодо створення оперативних дільниць (оперативних секторів). Начальник оперативної дільниці, його права та обов'язки в ході гасіння пожеж.

27. Організація подачі води на пожежу з віддалених вододжерел. Робота тилу при подачі води в перекачку. Визначення раціональних способів та методика розрахунку необхідної кількості пожежних автомобілів для перекачки води. Обов'язки начальника тилу при організації перекачки води на пожежу.

28. Організація подачі води на пожежу з віддалених вододжерел. Робота тилу при підвезенні води. Методика розрахунку необхідної кількості пожежних автомобілів для підвезення води на пожежі. Обов'язки начальника тилу при підвезенні води на пожежу.

29. Особливості роботи тилу при використанні вододжерел з незадовільними умовами водозабору. Способи та умови забору води із вододжерел з незадовільними під'їздами і місцями водозабору. Забір і подача води на пожежу за допомогою гідроелеваторних систем. Розрахунок роботи гідроелеваторних систем.

30. Гасіння пожеж у підвалах, на поверхах та горищах. Загальна оперативно-тактична характеристика та особливості розвитку пожеж у підвалах, на поверхах та горищах. Особливості проведення розвідки пожежі, рятування людей та гасіння пожежі. Безпека праці при гасінні пожеж.

31. Гасіння пожеж у будівлях підвищеної поверховості. Оперативно-тактична характеристика та особливості розвитку пожежі у будівлях підвищеної поверховості. Особливості проведення оперативних дій. Способи подачі засобів гасіння, прокладка рукавних ліній на висоти, використання спеціальної техніки для здійснення оперативних дій на висотах. Безпека праці при гасінні пожеж.

32. Гасіння пожеж в дитячих, навчальних закладах та лікувальних закладах. Оперативно-тактична характеристика та особливості розвитку пожеж в дитячих, навчальних закладах та лікувальних закладах. Особливості розвідки, гасіння пожеж та евакуації дітей та хворих. Безпека праці при гасінні пожеж.

33. Гасіння пожеж в музеях, бібліотеках, виставках та культових спорудах. Оперативно-тактична характеристика та особливості розвитку пожеж в музеях, бібліотеках, виставках та культових спорудах. Оперативні дії: розвідка пожежі, оперативне розгортання, евакуація людей; захист та евакуація матеріальних цінностей. Особливості вибору вогнегасних речовин, інтенсивності та способів їх подачі. Безпека праці при гасінні пожеж.

34. Гасіння пожеж в театральних-видовищних установах. Особливості розвитку пожежі та організації оперативних дій в залежності від обстановки. Безпека праці при гасінні пожеж.

35. Гасіння пожеж на спортивних комплексах. Особливості розвитку пожежі та організації оперативних дій в залежності від обстановки. Безпека праці при гасінні пожеж.

36. Мета та завдання тактичної підготовки особового складу пожежно-

рятувальних підрозділів. Види та організаційні форми, особливості планування тактичної підготовки. Керівні документи.

37. Проведення тактичної підготовки відділення, караулу. Підготовка та методика проведення теоретичних занять. Організаційні форми тактичної підготовки особового складу караулу пожежно-рятувальних підрозділів. Керівні документи.

38. Основи тактичної підготовки начальницького складу пожежно-рятувальних підрозділів. Мета і завдання тактичної підготовки начальницького складу. Теоретична і практична частини тактичної підготовки. Форми та методи тактичної підготовки начальницького складу. Керівні документи.

39. Вивчення оперативно-тактичне характеристики району (об'єкту) виїзду пожежно-рятувального підрозділу. Мета і завдання вивчення району виїзду. Вимоги, що пред'являються до знань оперативно-тактичних особливостей району виїзду частини, окремих ділянок району, об'єктів. Керівні документи.

40. Вирішення тактичних задач силами караулу. Мета та організація проведення занять з вирішення тактичних задач на об'єктах. Підготовка керівника до заняття з вирішення тактичних задач. Керівні документи.

41. Розробка тактичного задуму та складання методичної розробки з вирішення тактичних задач силами караулу. Порядок та методика проведення занять з вирішення тактичних задач силами караулу. Керівні документи.

42. Тактико-спеціальні навчання, мета, задачі, види та періодичність їх проведення. Порядок підготовки керівника та методика проведення тактико-спеціальних навчань.

43. Групові тактичні тренування, мета, завдання та організаційні форми групових тактичних тренувань. Порядок організації та підготовки до групових тактичних тренувань. Методика проведення групових вправ та ділових ігор.

44. Розбір пожеж, його види. Особливості та зміст підготовки, порядок і методика проведення з начальницьким складом. Керівні документи.

45. Особливості гасіння пожеж на об'єктах транспорту. Обстановка пожеж на об'єктах транспорту. Особливості розвитку пожежі та організації оперативних дій залежності від обстановки при гасінні пожеж на автомобільному транспорті. Дії КПП-1 при гасінні пожеж на автомобільному транспорті. Безпека праці при гасінні пожеж.

46. Гасіння пожеж на промислових підприємствах. Обстановка пожеж на промислових підприємствах і будівлях з великою площею покриття. Особливості розвитку пожежі та організації оперативних дій залежності від обстановки. Безпека праці при гасінні пожеж.

47. Особливості гасіння пожеж на об'єктах енергетики. Обстановка пожеж на об'єктах енергетики і будівлях з великою кількістю електрообладнання та кабелів під напругою. Особливості розвитку пожежі та організації оперативних дій в залежності від обстановки. Безпека праці при

гасінні пожеж.

48. Особливості гасіння пожеж на промислових підприємствах. Обстановка пожеж на промислових підприємствах і будівлях з великою кількістю інженерних комунікації з легкозаймистими і горючими рідинами, мастилопроводів під високим тиском. Особливості розвитку пожежі та організації оперативних дій залежності від обстановки. Безпека праці при гасінні пожеж.

49. Особливості розвитку пожеж на промислових підприємствах: при можливості виникнення вибухів, дії отруйних та радіоактивних речовин. Особливості організації оперативних дій в залежності від обстановки. Безпека праці при гасінні пожеж.

50. Особливості гасіння пожеж з наявністю ГР та ЛЗР. Можлива обстановка пожеж в промислових будівлях та спорудах з металевих та залізобетонних конструкцій, причини деформації та обвалення конструкцій. Особливості організації оперативних дій при небезпеці деформації та обвалення конструкцій. Безпека праці при гасінні пожеж.

51. Гасіння пожеж у холодильниках. Оперативно-тактична характеристика холодильників. Особливості розвитку пожеж: шляхи і поширення горіння, температурний режим та газообмін при пожежі. Особливості оперативних дій з гасіння пожеж в холодильних камерах та компресорних залах з урахуванням властивостей речовин і матеріалів. Безпека праці при гасінні пожеж.

52. Гасіння пожеж у торгових та складських приміщеннях. Оперативно-тактична характеристика та конструктивні особливості торгових, складських будівель та складів. Особливості розвитку та оперативних дій з гасіння пожеж: евакуація продуктів, товарів і матеріальних цінностей, прийоми і способи гасіння пожеж. Безпека праці при гасінні пожеж.

53. Гасіння пожеж на складах лісоматеріалів. Оперативно-тактична характеристика та прогнозування розвитку пожежі. Вогнегасні засоби, прийоми та способи гасіння пожеж. Безпека праці при гасінні пожеж.

54. Гасіння пожеж на об'єктах текстильної промисловості. Прогнозування пожежної обстановки у виробничих будівлях. Оперативні дії підрозділів при гасіння пожеж у виробничих будівлях та складах.

55. Гасіння пожеж в торгівельно-розважальних закладах. Прогнозування пожежної обстановки у виробничих будівлях. Оперативні дії підрозділів при гасіння пожеж у виробничих будівлях та складах.

56. Гасіння пожеж на великих покриттях. Прогнозування пожежної обстановки у виробничих будівлях. Оперативні дії підрозділів при гасіння пожеж у виробничих будівлях та складах.

57. Гасіння пожеж у сільських населених пунктах. Особливості розвитку пожежі, умови, що перешкоджають здійсненню оперативних дій пожежних підрозділів. Особливості організації гасіння пожеж в сільській місцевості, залучення населення та пристосованої техніки при гасінні пожежі.

58. Гасіння пожеж у сільських населених пунктах. Особливості

оперативних дій при гасінні пожеж у сільських населених пунктах. Організація оперативної роботи при нестачі води, віддалених вододжерел і сильному вітрі. Раціональні схеми оперативного використання пожежної та пристосованої техніки. Безпека праці при гасінні пожеж.

59. Гасіння пожеж у тваринницьких комплексах. Оперативно-тактичні особливості тваринницьких комплексів. Шляхи та умови поширення пожеж, евакуації тварин і гасіння пожеж. Особливості організації гасіння пожеж у тваринницьких комплексах, підготовка пристосованої техніки народного господарства для гасіння пожеж у тваринницьких приміщеннях. Поведінка конструкцій при пожежі.

60. Гасіння пожеж у тваринницьких комплексах. Особливості оперативних дій по організації евакуації тварин (вивід, вигін, винос), гасінню пожежі, використанню пожежної та пристосованої техніки народного господарства для гасіння пожеж у тваринницьких приміщеннях, захисту будівель та споруд. Безпека праці при гасінні пожеж.

61. Гасіння пожеж на хлібних полях і в степу. Оперативно-тактичні особливості, що визначають обстановку пожеж і дії по їх гасінню. Особливості розвитку пожеж.

62. Особливості організації оперативних дій при гасінні хліба і трав на корені, у валках та покосах, соломи і сіна в скиртах і стогах. способи локалізації і ліквідації пожеж. Особливості розрахунку сил і засобів. Безпека праці при гасінні пожеж.

63. Гасіння пожеж на складах отрутохімікатів і добрив. Особливості розвитку пожеж на складах отрутохімікатів і добрив, фактори, що впливають на розвиток пожеж, небезпечні фактори пожежі. Вибір вогнегасних речовини для гасіння пожежі, засобів особистої та екологічної безпеки. Безпека праці при гасінні пожеж.

64. Гасіння пожеж на складах отрутохімікатів і добрив. Особливості оперативних дій, прийоми та способи гасіння отрутохімікатів і добрив. Захист особового складу підрозділів від небезпечних факторів пожеж на складах отрутохімікатів і добрив. Безпека праці при гасінні пожеж.

65. Гасіння лісових пожеж. Характеристика лісових масивів, види і класифікація лісових пожеж. Сучасні технічні засоби, способи обмеження поширення горіння, вогнегасні засоби та заходи щодо успішного гасіння пожеж. Особливості розвитку пожеж, фактори, що сприяють та обмежують розвиток пожежі.

66. Гасіння лісових пожеж. Особливості організації оперативних дій по гасінню лісових пожеж, залучення додаткових сил і засобів, взаємодія пожежно-рятувальних підрозділів з лісгоспами та іншими службами і підрозділами. Особливості розрахунку сил і засобів для гасіння пожежі. Безпека праці при гасінні пожеж.

67. Гасіння пожеж на торф'яних полях та торфопідприємствах. Оперативно-тактична характеристика торфопідприємств, особливості розвитку пожеж. Використання пожежної техніки, техніки торфопідприємств та іншої пристосованої техніки для гасіння пожеж на торф'яних полях та

торфопідприємствах. Плани пожежогасіння на торфопідприємства.

68. Гасіння пожеж на торф'яних полях та торфопідприємствах. Особливості організації оперативних дій на торфопідприємствах і торф'яних полях. Способи і прийоми гасіння пожеж торф'яних масивів, караванів, штабелів торфу. Організація захисту населених пунктів і об'єктів. Безпека праці при гасіння пожеж.

69. Гасіння пожеж, на млинах, елеваторах та комбикормових заводах. Оперативно-тактична характеристика та прогнозування можливої обстановки. Особливості гасіння пожеж, прийоми гасіння, взаємодія з іншими службами при гасінні пожеж. Безпека праці при гасінні пожеж.

Отримані здобувачем бали за накопичувальною 100-бальною шкалою оцінювання знань переводяться у національну шкалу та в рейтингову шкалу ЄКТС згідно з таблицею.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами з навчальної дисципліни

Накопичувальна 100-бальна шкала	Рейтингова шкала ЄКТС	Національна шкала
90-100	A	відмінно
80-89	B	добре
65-79	C	
55-64	D	задовільно
50-54	E	
35-49	FX	незадовільно
0-34	F	

9. Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до семінарських занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

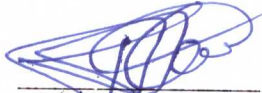
3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

5. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 50% оригінального тексту при перевірці на плагіат.

Розробники:

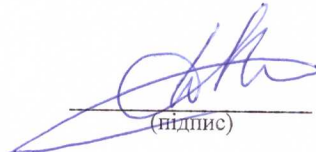
Начальник кафедри пожежної тактики
та аварійно-рятувальних робіт
(посада)

(підпис)

Андрій ЛІСНЯК
(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Доцент кафедри пожежної тактики
та аварійно-рятувальних робіт
(посада)

(підпис)

Дмитро Дубінін
(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)